

MINISTERSTVO

ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Malé spaľovacie zariadenia

Sekcia zmeny klímy a ochrany ovzdušia
Odbor globálnej ochrany ovzdušia,
zmeny klímy a adaptácie
II. online seminár 12.12.2024

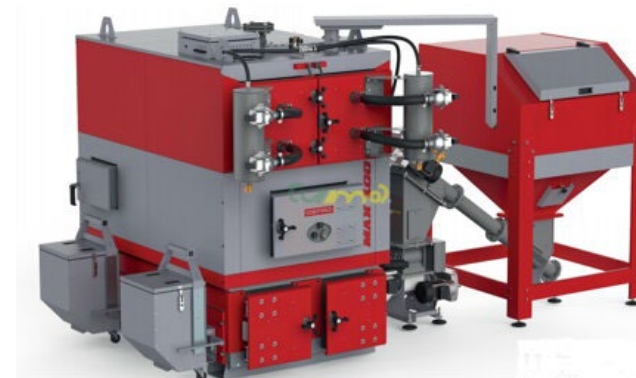
Spaľovanie tuhých palív (látok) v domácnosti

- V dôsledku viacročného prekračovania limitnej hodnoty pre PM_{10} v ovzduší, Súdny dvor Európskej Únie rozhodol vo februári 2023 v rozsudku voči Slovenskej republike o porušení ustanovení Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe *za systematické a pretrvávajúce prekračovanie limitných hodnôt kvality ovzdušia a neprijatie dostatočných opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia v čo najkratšom čase.*
- Rozsudok súdneho dvora z 9. februára 2023:
 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sk/TXT/?uri=CELEX:62021CJ0342>
 - <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=270338&pageIndex=0&doclang=sk&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=8684495>
- Lokálne kúreniská - jedna z najväčších výziev pri riešení zlepšovania kvality ovzdušia v Slovenskej republike.
- <https://www.minzp.sk/ovzdusie/ochrana-ovzdusia/zdroje-znecistovania-ovzdusia/male-zdroje/spalovanie-tuchych-paliv-domacnostiach/>
- https://www.minzp.sk/files/oblasti/ovzdusie/ochrana-ovzdusia/informacie/spalovanie-tuhych-paliv-domacnostiach_november2024.pdf

Čo je malé spaľovacie zariadenie

Spaľovacie zariadeniach na **plynné**, **kvapalné** a **tuhé** palivo, ktoré je

- **Začlenené** ako malý zdroj znečisťovania ovzdušia podľa § 20 ods. 1 písm. c): „malé zdroje, ktorými sú ostatné technologické celky, plochy, sklady palív, surovín a produktov, skládky odpadov, stavby, zariadenia, objekty, vrátane činností, ak nie sú súčasťou veľkého zdroja alebo stredného zdroja alebo nie sú osobitnou činnosťou,“
 - v spojení s § 20 ods. 5 písm. a): „spaľovacie zariadenia; osobitné druhy spaľovacích zariadení sú uvedené v odseku 7,“ a
 - a § 20 ods. 7 písm. d): „malé spaľovacie zariadenie; ide o spaľovacie zariadenie s menovitým tepelným príkonom do 0,3 MW.“
- **Kategorizované** podľa prílohy č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 248/2023 Z. z. ako
 - **1.1.3** - Technologické celky obsahujúce spaľovacie zariadenia vrátane plynových turbín a stacionárnych piestových spaľovacích motorov, s nainštalovaným súhrnným menovitým tepelným príkonom **do 0,3 MW**

Vplyv spaľovania tuhých palív (látok) v domácnostiach

- Dôsledkom používania **nevhodných palív**, **starých kotlov** a **nesprávne zaužívaných praktík pri vykurovaní** (nevhodný spôsob rozkurovania a dusenie plameňa) sú z dlhodobého hľadiska postihnutí samotní obyvatelia obce, najmä z pohľadu zdravia.
- Problémom sú predovšetkým jemné prachové častice PM a benzo(a)pyrén. Sú príčinou mnohých, najmä respiračných ochorení, chronického zápalu priedušiek, chronickej obštrukčnej choroby pľúc, ale aj kardiovaskulárnych ochorení a rakoviny. Všeobecne majú negatívny vplyv na dĺžku života ľudí. Najohrozenejšími skupinami sú deti a starí ľudia.
- Emisie z vykurovania domácností tuhým palivom sú dominantným zdrojom emisií. Celkové ročné emisie pre
 - **PM_{2,5}** každoročne predstavujú až **80 %** celkových emisií PM_{2,5},
 - **PM₁₀** predstavujú viac než **60 %** celkových emisií PM₁₀ a
 - **benzo(a)pyrén** sa na celkových emisiách blíži k **70 %** (napríklad v roku 2017, kedy sa vyskytol teplotne silne podnormálny január, dosahoval tento podiel viac než 80 %).
- Správe o kvalite ovzdušia v SR za rok 2023 následné hodnotí, že „podobne ako v posledných rokoch aj v roku 2023 najvýraznejším problémom znečistenia ovzdušia sú vysoké koncentrácie PM₁₀, PM_{2,5} a benzo(a)pyrénu, najmä počas chladnejšej časti roka (október – marec), pričom podstatnú úlohu tu zohráva vykurovanie domácností tuhým palivom. Situácia je najkomplikovanejšia v horských údoliach, v oblastiach s dobrou dostupnosťou palivového dreva a častým výskytom nepriaznivých rozptylových podmienok (teplotnej inverzie), najmä počas vykurovacej sezóny.“
- Ročné správy o kvalite ovzdušia v Slovenskej republike: https://www.shmu.sk/sk/?page=1&id=oko_roc_s

Povoľovanie malých spaľovacích zariadení v domácnostiach

- Obec pri **povoľovaní stavby** spojenej s inštaláciou malého zdroja pre **rodinný dom**, v rámci preneseného výkonu štátnej správy v oblasti ochrany ovzdušia vydáva **záväzné stanoviská** (stavba podlieha SP):
 - **súhlas** podľa § 26 ods. 1 písm. **a)** zákona potrebný **na vydanie povolenia stavby** malého zdroja vrátane jeho zmien,
 - **súhlas** podľa § 26 ods. 1 písm. **c)** zákona potrebný **na vydanie rozhodnutia na užívanie stavby** (kolaudačné rozhodnutie) v ktorom sa zhodnotia ustanovené alebo určené podmienky a požiadavky na výstavbu a prevádzkovanie malého zdroja.
- V konaní pri vydaní súhlasu na povolenie stavby je dôležité zhodnotiť splnenie požiadaviek na ochranu ovzdušia, najmä projektovanú výšku komína súvisiacu so zabezpečením dostatočného rozptylu emisií.
- Podľa § 26 ods. 9 zákona v prípade **zmeny** malého spaľovacieho zariadenia, ktorá **nepodlieha** stavebnému povoleniu (napr. výmena kotla na rovnaký druh paliva), sa **uvedené súhlasy nevydávajú** a **zmena sa iba oznamuje príslušnej obci**.
- **Povolenie zdroja** podľa § 27 zákona sa **nevydáva** (§ 27 ods. 2 písm. b)).
- Pri povoľovaní nových malých spaľovacích zariadení sa podľa § 29 ods. 7 zákona uplatňujú **požiadavky na ekodizajn** ustanovené nariadeniami Komisie EÚ 2015/1185 a 2015/1189. V súčasnosti je možné na trh uvádzať a inštalovať len kotly, ktoré spĺňajú tieto environmentálne parametre, akými sú napríklad emisné požiadavky a účinnosť vykurovania.

Povoľovanie malých zdrojov znečisťovania ovzdušia

- Obec pri **povoľovaní stavby** spojenej s inštaláciou malého zdroja pre **prevádzku PO** a **FO - podnikateľa**, v rámci preneseného výkonu štátnej správy v oblasti ochrany ovzdušia vydáva:
 - **súhlas** podľa § 26 ods. 1 písm. **a)** zákona potrebný **na vydanie povolenia stavby** malého zdroja vrátane jeho zmien,
 - **povolenie zdroja** podľa § 27 zákona, **ktorým sa určujú požiadavky na prevádzku** stacionárneho zdroja z hľadiska ochrany ovzdušia,
 - **súhlas** podľa § 26 ods. 1 písm. **c)** zákona potrebný **na vydanie rozhodnutia na užívanie stavby** (kolaudačné rozhodnutie), v ktorom sa zhodnotia ustanovené a určené podmienky a požiadavky na výstavbu a prevádzkovanie malého zdroja.
- V konaní pri vydaní súhlasu na povolenie stavby je dôležité zhodnotiť splnenie požiadaviek na ochranu ovzdušia, požiadavky vyplývajúce z právnej úpravy, osobitné podmienky prevádzkovania, projektovanú výšku komína súvisiacu so zabezpečením dostatočného rozptylu emisií a pod.
- Príručka pre obce a mestá v oblasti ochrany ovzdušia: <https://www.minzp.sk/files/oblasti/ovzdusie/ochrana-ovzdusia/dokumenty/prirucka-obce-mesta-oblasti-ochrany-ovzdusia.pdf>

Požiadavky na rozptyl emisií znečisťujúcich látok

- Podmienkou na zabezpečenie dobrého rozptylu emisií je **dostatočná výška komína alebo výduchu**,
- Výška komína má byť v súlade s požiadavkami na zabezpečenie rozptylu emisií znečisťujúcich látok, ktoré sú uvedené v [prílohe č. 9 vyhlášky MŽP SR č. 248/2023 Z. z.](#) Najnižšia výška komína alebo výduchu nad terénom musí byť
 - **najmenej 6 metrov** - pri spaľovaní tuhých palív vrátane biomasy a kvapalných palív,
 - najmenej 4 metre - pri spaľovaní plyných palív.
- Právna úprava o najnižšej výške komína **6 m** platí pre **stavby povolené od 1. júla 2023** alebo pri **zmene** existujúceho spaľovacieho zariadenia spojenej so stavebnými úpravami v súlade s [časťou II. prílohy č. 9 k vyhláške č. 248/2023 Z. z.](#) (výstavba nového komína, resp. rekonštrukcia spojená s úpravou výšky komína).
- Vzhľadom na vplyv okolitej zástavby ustanovená všeobecná minimálna výška komína nemusí byť vždy dostatočná na zabezpečenie správnych rozptylových podmienok pri spaľovaní tuhých a kvapalných palív.
- **Osobitne** je potrebné zvažovať výšku komína, **ak ide o obytnú zástavbu situovanú do svahu**. Dôležitá je predovšetkým dostatočná výška komína najmä pri spaľovaní tuhých palív vrátane biomasy – kusového dreva. Potrebná správna regulácia v rámci územného plánovania.
- Zo strany obce je oprávnené pri vydávaní súhlasu na vydanie povolenia stavby stacionárneho zdroja požadovať výpočet výšky komína v projektovej dokumentácii.

Kvalita palív a palivá pre MSZ

- V malých spaľovacích zariadeniach určených na vykurovanie domácností je možné spaľovať iba palivá, ktoré sú **určené súhlasom obce**. Ak požiadavky na palivo obcou takto nie sú určené, prevádzkovateľ má povinnosť spaľovať iba **palivá uvedené v dokumentácii zariadenia** (§ 35 ods. 1 písm. d)).
- Všeobecné požiadavky na spaľovanie biomasy ako paliva sú uvedené v **prílohe č. 4 časti VI vyhlášky č. 248/2023 Z. z.**:

*„V kotloch s menovitým tepelným príkonom menším ako 0,3 MW sa môže spaľovať **len čisté nekontaminované prírodné drevo** mechanicky upravené podľa požiadaviek výrobcu kotla, napríklad **kusové drevo, brikety, štiepky, pelety** alebo **iná prírodná biomasa upravená na palivo** podľa požiadaviek výrobcu kotla, napríklad **slama, trstina**. Vlhkosť spaľovaných materiálov nesmie prevýšiť **25 %**.“*
- Za vhodné palivové drevo na vykurovanie sa považuje drevo s vlhkosťou nižšou ako **25 %**, ktoré sa dosiahne prirodzeným sušením dreva po dobu približne 2 rokov.
- Avšak v praxi sa spaľuje aj **nedostatočne presušené palivové drevo, nekvalitné uhlie, zakázané paliva** alebo **odpad**, čoho dôsledkom sú početné podnety.

Zákazy a zakázané palivá

- V spaľovacích zariadeniach s menovitým tepelným príkonom do 0,3 MW je **zakázané spaľovať**:
 - **odpad** podľa § 32 písm. a) zákona: (komunálny odpad z domácností, drevotrieska, plasty, okenné rámy alebo iná chemicky ošetrená drevná biomasa a podobne). Ustanovenie zakazuje spaľovať odpad v iných zariadeniach, ako sú spaľovne odpadu alebo zariadenia na spoluspaľovanie odpadu.
 - Samotný **zákaz spaľovať komunálny odpad na voľnom priestranstve a vo vykurovacích zariadeniach v domácnostiach** je ustanovený aj v § 13 písm. h) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
 - **hnedé uhlie energetické, lignit, uhoľné kaly, uhoľný prach, preplástky a druhotné palivá** podľa § 32 písm. c) zákona. Tieto palivá nie sú určené na spaľovanie v domácnostiach, nakoľko zariadenia v domácnostiach nie sú vybavené odlučovacími zariadeniami na zachytávanie znečisťujúcich látok z týchto vysokoemisných palív.
- Podľa § 37 ods. 2 zákona sa zakazuje dodávanie do maloobchodnej siete, predaj a poskytovanie fyzickým osobám vysokoemisné palivá, ktorými sú už uvedené zakázané palivá.

https://www.minzp.sk/files/oblasti/ovzdušie/ochrana-ovzdušia/informacie/spalovanie-tuhych-paliv-domacnostiach_november2024.pdf

Zákazy a zakázané paliva

- **Na otvorenom ohnisku** a **voľnom priestranstve** je podľa § 32 písm. d) zákona zakázané **spaľovať akýkoľvek materiál okrem** suchého rastlinného materiálu, ktorý nie je znečistený chemickými látkami, po splnení požiadaviek zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov.
- Zákaz sa nevzťahuje na spaľovanie materiálu, ktorý je určený na eradikáciu.
- Ustanovenie teda umožňuje spaľovanie:
 - suchého neznečisteného rastlinného materiálu **ako paliva** napr. pre spaľovanie v malých spaľovacích zariadeniach určených na vykurovanie domácností, krboch, griloch alebo otvorených ohniskách,
 - spaľovanie materiálu, ktorý je určený na eradikáciu v rámci zabránenia šírenia choroby, predchádzania zavlečenia a rozširovania škodlivých organizmov, na ich kontrolu a zamedzenie ich ďalšieho rozširovania tak, aby v dôsledku ich zavlečenia a premnoženia nevznikla škoda a aby nedošlo k poškodeniu zdravia ľudí a zvierat, životného prostredia a zdravotného stavu rastlín.
- Aký je účel spaľovania biomasy?
 - za účelom **zbavenia** sa biomasy, teda biologicky rozložiteľného odpadu (emisie rôznych znečisťujúcich látok v rámci nedokonalého spaľovania, vysoká vlhkosť, dym a zápach s negatívnym vplyvom na zdravie)
 - za účelom **využitia** biomasy, teda suchého neznečisteného rastlinného materiálu vhodnej vlhkosti ako paliva (kúrenie v MSZ alebo krbe, opekanie v ohnisku, záhradnom grile).

Sankcie za spaľovanie zakázaných palív a odpadov

Za nedodržanie ustanovení podľa § 32 zákona sa

- **fyzická osoba** pri porušovaní **zákazu**
 - podľa § 32 písm. **a), b) a d)** zákona dopúšťa priestupku podľa § 54 ods. 3 písm. **a)** zákona. Ide o zákaz spaľovať odpad, tuhé druhotné palivá v spaľovacích zariadeniach a akýchkoľvek materiálov (odpad) na otvorenom ohnisku a voľnom priestranstve, okrem suchého rastlinného materiálu, ktorý nie je znečistený chemickými látkami. Za tieto priestupky možno uložiť pokutu do **5 000** eur,
 - podľa § 32 písm. **c)** zákona dopúšťa priestupku podľa § 54 ods. 3 písm. **b)** zákona. Ide o zákaz spaľovať hnedé uhlie energetické, lignit, uhoľné kaly, uhoľný prach, preplástky a druhotné palivá v spaľovacích zariadeniach s MTP do 0,3 MW. Za tento priestupok možno uložiť pokutu do **500** eur,

Porušenie povinností fyzických osôb rieši obec alebo inšpekcia v priestupkovom konaní. Na priestupky, ich prejednávanie a evidenciu sa vzťahuje všeobecný predpis o prejednávaní priestupkov.
- **prevádzkovateľ malého zdroja (PO a FO-P)** pri porušovaní **zákazu** podľa § 32 zákona dopúšťa správneho deliktu podľa § 55 ods. 7 písm. **a)** resp. § 55 ods. 8 písm. **a)** zákona. Ide o všetky zákazy ustanovené v § 32 písm. a) až e) zákona. Za takýto správny delikt obec alebo inšpekcia uloží pokutu od **200** eur do **10 000** eur.
- Ak pokuta je uložená **obcou**, je príjmom **obce**. Ak pokuta je uložená **inšpekciou**, je príjmom **EF**.
- Metodický pokyn k ukladaniu pokút podľa zákona č. 146/2023 Z. z.
- Pokutu za porušenie **§ 13 písm. g) a h) zákona č. 79/2015 Z. z.** v prípade FO prejednáva obec do 1 500 eur a v prípade PO pokutu ukladá príslušný orgán ŠSOH od 4 000 eur do 350 000 eur.

Ako riešiť problematiku spaľovania tuhých palív (látok) v domácnostiach

- Situácie, pri ktorých občan spaľovaním nekvalitného paliva alebo odpadu obťažuje okolie, nemajú jednoduché riešenie, nielen z právneho hľadiska, ale najmä zo strany susedských a vzájomných vzťahov v obci.
- Bez aktívnej spolupráce samospráv je obtiažne zlepšovať kvalitu ovzdušia v obciach. Riešenie lokálnej situácie s podnetmi má byť prioritne v snahách príslušnej obce v zmysle princípu:
 - lokálna situácia = lokálne riešenie lokálnymi úradmi (napr. obce),
 - regionálna situácia = regionálne riešenie regionálnymi orgánmi (napr. OÚ, SIŽP),
 - národná situácia = národné riešenie národnými orgánmi (ústredné orgány štátu).
- Podľa [§ 4 ods. 3 písm. h\) a n\) zákona č. 369/1990 Zb.](#) o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov povinnosťou obcí, je utvárať a chrániť zdravé podmienky, zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chrániť životné prostredie, ako aj zabezpečovať verejný poriadok v obci.
- Avšak, ak existuje podozrenie, že obec je pri riešení situácie nečinná (nerieši podnety), sťažovateľ sa môže obrátiť na príslušný okresný úrad, odbor starostlivosti o životné prostredie, ako orgán, ktorý má právo kontrolovať prenesený výkon štátnej správy starostlivosti o životné prostredie vykonávanej obcou, podľa zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie v znení neskorších predpisov.

Ako riešiť problematiku spaľovania tuhých palív (látok) v domácnostiach

- Existuje aj zákonná možnosť požiadať o súčinnosť príslušnú prokuratúru, a to upozornením, resp. podaním podnetu podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, na nečinnosť orgánu verejnej správy.
- V krajnom prípade, ak ochranu práv nedokáže zabezpečiť obec (prípadne aj v spolupráci s SIŽP alebo inými orgánmi), zo strany sťažovateľa existuje možnosť danú situáciu riešiť ako občianskoprávny spor, kde sa sťažovateľ môže dožadovať ochrany práv žalobou na príslušnom súde v zmysle ustanovenia § 127 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka:

„Vlastník veci sa musí zdržať všetkého, čím by nad mieru primeranú pomerom obťažoval iného, alebo čím by vážne ohrozoval výkon jeho práv. Preto nesmie nad mieru primeranú pomerom obťažovať susedov hlukom, prachom, popolčekom, dymom, plynmi, parami, pachmi, pevnými a tekutými odpadmi.“

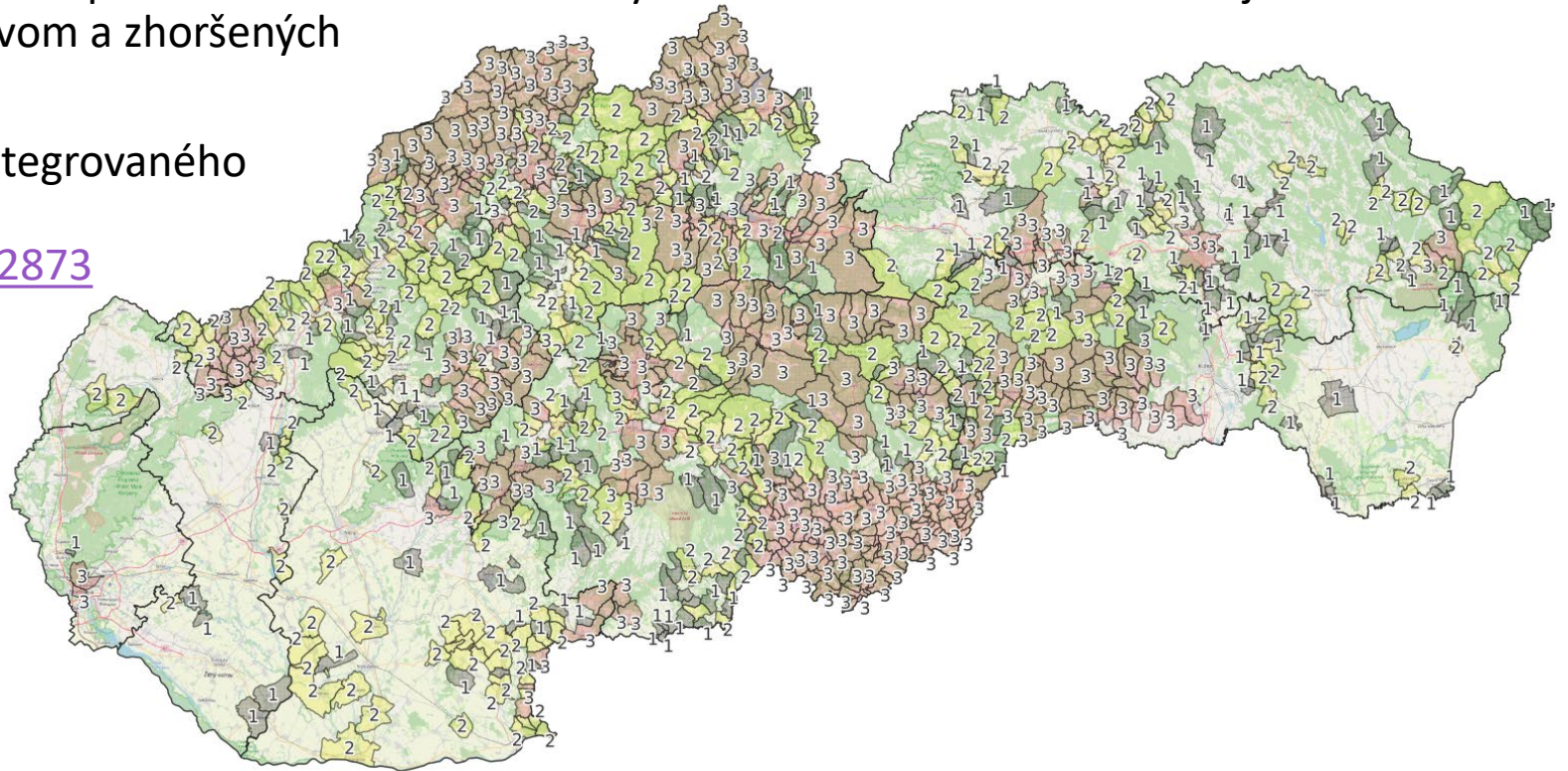
- Spolu so žalobou, alebo ešte pred jej podaním, je možné podať aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podľa zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok. V tomto smere je vhodné uchovávať nielen písomnú, ale aj obrazovú dokumentáciu pre prípad dôkazných materiálov, najlepšie po konzultácii s právnym zástupcom.

Podnety týkajúce sa spaľovacích zariadení

- Preukázanie porušenia povinností nemá jednoduché riešenie, avšak právna úprava podľa § 51 zákona ustanovuje povinnosť aj fyzickej osobe sa podrobiť kontrole malého spaľovacieho zariadenia na tuhé palivo a kvapalné palivo.
- Pri **prvom** podnete obec z procesno-právneho hľadiska:
 - do **piatich** pracovných dní písomne **upozorní** prevádzkovateľa
 - na podozrenie z porušovania **zákazu** alebo **povinnosti** prevádzkovateľa malého zdroja (napr.: nespaľovať odpad, zakázané palivá, prevádzkovať v súlade so súhlasom/povolením zdroja resp. dokumentáciou zariadenia) a
 - o vykonaní kontroly na mieste pri opakovanom podnete.
 - **zabezpečí cielenú informovanosť** fyzickej osoby o škodlivosti nežiaducich emisií na zdravie a životné prostredie,
- Pri **opakovanom** podnete obec
 - **požiada** o výkon kontroly na mieste SIŽP v čo najkratšom čase a
 - **upozorní** na to prevádzkovateľa.
- Kontrolu na mieste už vykonáva SIŽP alebo ňou poverená osoba. V rámci preukázania splnenia procesno-právneho postupu je SIŽP vhodné/potrebné na vedomie zaslať kópiu upozornenia, ktoré bolo zaslané prevádzkovateľovi, ktorého súčasťou je aj informovanosť FO o škodlivosti nežiaducich emisií na zdravie a ŽP.
- **V súčasnosti z viacerých technických dôvodov inšpekcia pri kontrolách neodoberá popol alebo ster z komína. Po odstránení technických prekážok sa bude kontrola vykonávať.**

Rizikové oblasti ako súčasť oblasti riadenia kvality ovzdušia

- Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ) je poverená organizácia na **monitorovanie** a **hodnotenie** kvality ovzdušia a spravuje Národnú monitorovaciu sieť kvality ovzdušia (NMSKO). Svojimi meracími stanicami však nedokáže pokryť celú krajinu Slovenskej republiky.
- Pre vymedzenie oblastí riadenia kvality ovzdušia boli pomocou **modelovania** identifikované rizikové oblasti (okresy a obce), kde s vysokou pravdepodobnosťou dochádza k zvýšenému znečisteniu ovzdušia aj v dôsledku vykurovania tuhým palivom a zhoršených rozptylových podmienok.
- Rizikové obce určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2024:
<https://www.shmu.sk/sk/?page=2873>
(obce ohrozené zhoršenou kvalitou ovzdušia)

Možné zdroje financovania výmeny kotlov

- Z hľadiska dosiahnutia dobrej kvality ovzdušia sa v súčasnosti uprednostňuje vykurovanie predovšetkým bezemisnými zdrojmi tepla (napr. tepelné čerpadlá) alebo zemným plynom.
- V rámci podpory obnovy rodinných domov sú otvorené schémy podpory inštalácie zdrojov energie pre rodinné domy (tepelné čerpadlá, fotovoltacké panely, slnečné kolektory a iné bezemisné zdroje tepla).
- Schéma podpory **Obnov dom** v rámci Plánu obnovy realizuje Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP), ktorá má za cieľ do roku 2026 podporiť obnovu domácností: <https://www.obnovdomov.sk/>
- Výzva **Obnov dom mini** a **Obnov dom mini 2** v rámci komponentu REPowerEU Plánu obnovy a odolnosti SR pomôže domácnostiam ohrozeným energetickou chudobou v lokalitách s najviac znečisteným ovzduším v Banskobystrickom a Košickom kraji obnoviť rodinné domy: <https://obnovdom.sk/obnov-dom-mini>
- Národným projektom **Zelená domácnostiam**, ktorý realizuje Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA), sú v rokoch 2023 až 2029 podporované inštalácie zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie v domácnostiach vrátane tepelných čerpadiel, fotovoltackých a solárnych panelov: <https://zelenadomacnostiam.sk/>

Ako riešiť problematiku energetickej chudoby

- V dôsledku sociálnej a energetickej chudoby častokrát dochádza aj k nelegálnym výrubom drevín a spaľovaniu drevnej hmoty s vysokou vlhkosťou, čo má za následok už spomínané zvýšené zadymenie a znečistenie ovzdušia v obci.
- V rámci pomoci sociálne slabším skupinám obyvateľstva sa obciam odporúča zriaďovať **obecné podniky** resp. **sociálne podniky so zameraním na prípravu a distribúciu vhodných palív**, napríklad dostatočne vysušeného palivového dreva alebo brikiet vyrobených z biomasy pre občanov v núdzi, resp. pre sociálne slabé skupiny alebo marginalizované skupiny obyvateľstva. Takýto podnik môže byť zriadený ako sociálny podnik alebo podnik verejnoprospešných služieb.
- Do pozornosti dávame obecné podniky v Nových Zámkoch alebo v obci Veľatý.

Aktivity v rámci projektu LIFE IP - Zlepšenie kvality ovzdušia

- V rámci projektu LIFE IP - Zlepšenie kvality ovzdušia bola vytvorená **národná sieť manažérov kvality ovzdušia**. Projekt je zameraný na osvetu a informačnú kampaň o správnom vykurovaní a propagovaní správnych techník a postupov pri vykurovaní tuhým palivom.
- Obec môže pri aktivitách zlepšovania kvality ovzdušia a hľadani účinných opatrení a poskytovaní informácií na regionálnej, ale i miestnej úrovni spolupracovať s manažermi kvality ovzdušia, ktorí pôsobia na jednotlivých samosprávnych krajocho.

- <https://www.populair.sk/sk> <https://dnesdycham.sk/>

- Mobilná a webová aplikácia Dnes dýcham a widgety kvality ovzdušia:
 - mobilná aplikácia - <https://populair.sk/sk/aktualita/aplikacia-dnes-dycham>
 - web aplikácia - <https://dnesdycham.populair.sk/>
 - widget pre váš web - <https://dnesdycham.populair.sk/widget-demo>
- Dokumenty na stiahnutie: <https://www.populair.sk/sk/kategorie-dokumentov>
- Videogaléria: <https://www.populair.sk/sk/videogaleria>
- Audiogaléria: <https://www.populair.sk/sk/audiogaleria>

Osveta v ochrane ovzdušia

- Veľmi dôležitý aspekt pri znižovaní znečistenia ovzdušia má šírenie osvetu samosprávou a informovanie verejnosti o správnom vykurovaní, zákaze spaľovania odpadu, ako aj zvyšovanie povedomia o negatívnych vplyvoch znečistenia ovzdušia na zdravie obyvateľstva. Potrebne je informovať aj o používaní bezemisných alebo nízkoemisných zdrojov tepla (tepelné čerpadlá, plynové kondenzačné kotly). Takto sa dá veľmi výrazne prispieť k zvýšeniu kvality života v obci. V spoločnom úsilí sa dá vytvárať verejný tlak na prijatie opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia vo všetkých mestách a obciach. Uvedené je možné prezentovať napríklad prostredníctvom dostupných materiálov na internete:
 - Dokumentárny film SAŽP v neskrátenej verzii: **Vykurovanie v domácnostiach TROCHU INAK:**
<https://www.youtube.com/watch?v=B09KKN77hVM>
 - https://www.shmu.sk/File/oko/vystrahy/nove/1579130025_zakladne_vseobecne_informacie_smogu_pm10_.pdf
 - <https://www.shmu.sk/sk/?page=2434>
 - <https://www.populair.sk/sk/actual/ako-spravne-kurit>
 - <https://www.populair.sk/sk/actual/nieco-je-vo-vzduchu>
 - <http://vykurovanie.enviroportal.sk/>
 - <https://www.siea.sk/bezplatne-poradenstvo/publikacie-a-prezentacie/>
- **Všetky vyššie uvedené informácie aj s ilustráciami zakázaných palív sú zverejnené na webovom sídle MŽP SR:**
<https://www.minzp.sk/ovzdusie/ochrana-ovzdusia/zdroje-znecistovania-ovzdusia/male-zdroje/spalovanie-tuchych-paliv-domacnostiach/>
- Keďže čisté ovzdušie tvorí jeden z aspektov zdravého a čistého životného prostredia, veríme, že spoločným úsilím dokážeme zlepšiť kvalitu ovzdušia, najmä v oblastiach, kde to je najviac potrebné. Informovanie verejnosti taktiež prispieva k zvyšovaniu verejného povedomia o kvalite ovzdušia.

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Zverejnené informácie a dokumenty v ochrane ovzdušia

Sekcia zmeny klímy a ochrany ovzdušia
Odbor globálnej ochrany ovzdušia,
zmeny klímy a adaptácie

Web sídlo MŽP SR: www.minzp.sk

- podstránka: **Oblasti pôsobenia**
 - zložka: **Ovzdušie**
 - časť: **Ochrana ovzdušia**

➤ <https://www.minzp.sk/ovzdusie/>

**MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

 Instagram |
  Facebook |
  Vyhľadávanie |
  English

[Hlavná stránka](#) |
 [Správy](#) |
 [Úradná tabuľa](#) |
 [Ministerstvo](#) |
 [Medzinárodné vzťahy](#) |
 [Fondy](#) |
 [Oblasti pôsobenia](#) |
 [Projekty](#) |
 [IEP](#) |
 [Kontakty](#)

Stála konferencia: Energeticky nezávislé Slovensko
 Čisté Slovensko
 Európska zelená dohoda
 Stav životného prostredia
 Zmena klímy
 Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
 Zelené a obehové hospodárstvo
 Voda
Ovzdušie
Ochrana ovzdušia
 Štátna správa v oblasti ochrany ovzdušia
 Ochrana ozónovej vrstvy Zeme
 Fluórované skleníkové plyny
 Geológia a environmentálne záťaž
 Odpady a obaly
 Ochrana prírody, biodiverzity a krajiny
 Integrovaná prevencia znečisťovania
 Riziká a biologická bezpečnosť
 Krízové riadenie
 Posudzovanie vplyvov EIA
 Osveta a výchova
 Environmentálna terminológia
 Prevencia korupcie
 Udržateľné financovanie

Obsah časti stránky Ovzdušie

Ochrana ovzdušia

- [Právo v oblasti ochrany ovzdušia](#)
 - Právne predpisy SR
 - Právne predpisy EÚ
 - Medzinárodné dohovory
- [Kvalita ovzdušia](#)
 - Kvalita ovzdušia na Slovensku - Správy o kvalite ovzdušia
 - Riadenie kvality ovzdušia - Programy na zlepšenie kvality ovzdušia, Akčné plány
 - Oblasti riadenia kvality ovzdušia
 - SMOG - Smogový varovný systém
 - Čisté ovzdušie priorita EÚ - Clean Air Forum 2019, Dialóg o čistom ovzduší
- [Národné záväzky znižovania emisií a Inventarizácia emisií](#)
- [Stratégia ochrany ovzdušia](#) - Národný program znižovania emisií
- [Zdroje znečisťovania ovzdušia](#)
 - Spaľovacie zariadenia - Veľké spaľovacie zariadenia, Väčšie stredné spaľovacie zariadenia
 - Spaľovne odpadu a zariadenia na spoluspaľovanie odpadu
 - Technologické zariadenia - Poľnohospodárstvo, chov hospodárskych zvierat, Bioplynové stanice
 - Skladovanie, plnena a preprava benzínu
 - Zariadenia používajúce organické rozpúšťadlá
 - Požiadavky na rozptýl emisií
 - Malé zdroje - Spaľovanie tuhých palív v domácnostiach
- [Národný emisný informačný systém](#)
- [Výpočet množstva emisií](#)
- [Regulácia zápachu](#)
- [Kvalita palív](#)
- [Regulované výrobky s obsahom organických rozpúšťadiel](#)
- [Poplatky za znečisťovanie ovzdušia](#)

Z hľadiska potrieb obcí **ku kvalite ovzdušia**:

- Kvalita ovzdušia
 - **Riadenie kvality ovzdušia**
 - Prílohy č. 4 až 6
- <https://www.minzp.sk/ovzdusie/o-chrana-ovzdusia/kvalita-ovzdusia/riadenie-kvality-ovzdusia/>
- Kvalita ovzdušia
 - **Riadenie kvality ovzdušia**
 - **Oblasti riadenia kvality ovzdušia (ORKO)**
- <https://www.shmu.sk/sk/?page=2873>

**MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

 Instagram |
  Facebook |
  Vyhľadávanie |
  English

Hlavná stránka | Správy | Úradná tabuľa | Ministerstvo | Medzinárodné vzťahy | Fondy | Oblasti pôsobenia | Projekty | IEP | Kontakty

Riadenie kvality ovzdušia

Riadenie kvality ovzdušia znamená cieľovými opatreniami dosiahnuť zlepšenie kvality ovzdušia. Právna úprava vyžaduje vykonanie opatrení na dosiahnutie zlepšenia kvality ovzdušia tzn. dosiahnutie súladu s limitnými hodnotami a cieľovými hodnotami „v čo najkratšom čase.“ Toto ustanovenie je potrebné rešpektovať aj z aspektu bezodkladného konania počas hroziacich epizód prekročenia limitných hodnôt (uplatnenie krátkodobých opatrení) aj z aspektu realizácie opatrení na trvalé zníženie znečistenia ovzdušia, tzn. opatrení zabezpečujúcich dobrú kvalitu ovzdušia dlhodobo.

Ako nástroj na dosiahnutie zlepšenia kvality ovzdušia slúžia programy na zlepšenie kvality ovzdušia (PZKO), ktoré obsahujú opatrenia na trvalé zlepšenie kvality ovzdušia a akčné plány, ktoré riešia opatrenia na elimináciu rizika prekročenia limitných hodnôt a cieľových hodnôt.

Na tejto stránke nájdete Metodický pokyn a jeho prílohy s cieľom usmerniť okresné úrady v sídle kraja a mestá/obce pri riadení kvality ovzdušia tzn. pri príprave a vypracovaní programov na zlepšenie kvality ovzdušia a príp. ďalších opatrení.

Metodický pokyn k riadeniu kvality ovzdušia vrátane prípravy a tvorby PZKO (verzia 3 - júl 2023, pdf, 1,56 MB)

- [Príloha č. 1 - Podrobnosti o obsahu PZKO](#) (pdf 255,49 kB)
- [Príloha č. 2 - Monitorovanie kvality ovzdušia](#) (verzia 2 - marec 2021, pdf 1409 kB)
- [Príloha č. 3 - Modelovanie kvality ovzdušia](#) (pdf 954,12 kB)
- [Príloha č. 4 - Vplyv znečistenia ovzdušia na verejné zdravie](#) (verzia 2 - november 2023, pdf 2228 kB)
- [Príloha č. 5 - Príklady dobrej praxe](#) (pdf 1411 kB)
- [Príloha č. 6 - Usmernenie k zriaďovaniu nízkoemisných zón](#) (pdf 1992 kB)
- [Príloha č. 7 - Modelový identifikačný list opatrenia - oprava 2](#) (jún 2024, xlsx 11,5 kB)

- [Špecifikácia opatrení do PZKO - oprava](#) (august 2024, pdf 1566 kB)
- [Katalóg príkladov opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia pre prípravu PZKO](#) (november 2024, xlsx 274 kB)
- [Štatút poradného výboru](#) (pdf 551,23 kB)
- [S centrálnym zásobovaním teplotou k čistejšiemu ovzdušiu v mestách](#) (pdf 1,47 MB)
- [Ako naplánovať udržateľnú dopravu v meste si môžete prečítať v "Príručke mestskej udržateľnej mobility".](#)
- [Doprava v mestách a jej vplyv na kvalitu ovzdušia - S dopravou k čistejšiemu ovzdušiu v mestách](#) (pdf 976 kB)
- [Nová príručka "Do školy po vlastných"](#) - o tom ako urobiť cesty do školy zdravými a bezpečnými
- [Osvetový balíček pre zlepšenie kvality ovzdušia v obci](#) (pdf 1,641 MB)

Stála konferencia: Energeticky nezávislé Slovensko

Čisté Slovensko

Európska zelená dohoda

Stav životného prostredia

Zmena klímy

Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj

Zelené a obehové hospodárstvo

Voda

Ovzdušie

Ochrana ovzdušia

Právo v oblasti ochrany ovzdušia

Kvalita ovzdušia

Kvalita ovzdušia na Slovensku

Riadenie kvality ovzdušia

Programy na zlepšenie kvality ovzdušia

Akčné plány

Oblasti riadenia kvality ovzdušia

SMOG (smogový varovný systém)

Čisté ovzdušie prioritou EÚ

Národné záväzky a inventarizácia emisií

Stratégia ochrany ovzdušia

Zdroje znečisťovania ovzdušia

Národný emisný informačný systém

Z hľadiska potrieb obcí **ku kvalite ovzdušia**:

- Oblasti riadenia kvality ovzdušia
- <https://www.shmu.sk/sk/?page=2873>
- https://www.shmu.sk/File/oko/riadenie_kvality_ovzdušia/iro_2024_corr1.xls

SHMÚ vydal meteorologické výstrahy - 1. stupeň

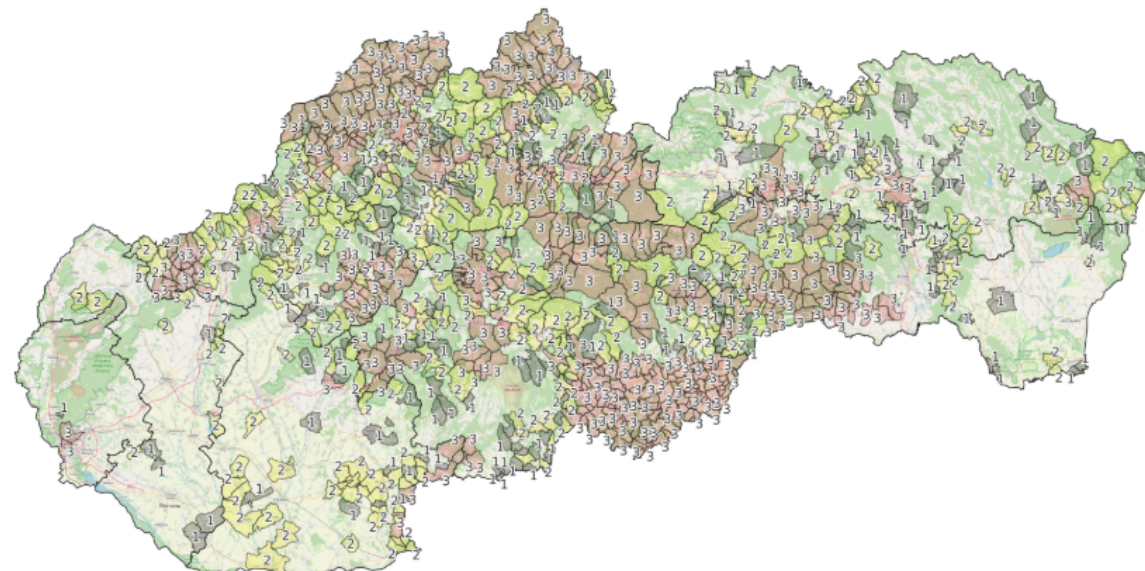
• Vymedzenie oblastí riadenia KO pre rok 2021

- BB - Rizikové obce určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2023
- Vymedzenie oblastí riadenia KO na rok 2022
- Podklady pre PZKO
- Rizikové obce určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2023
- ZA - Rizikové obce určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2023
- BA - Rizikové obce určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2023
- TN - Rizikové obce určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2023
- TT - Rizikové obce určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2023
- PO - Rizikové obce určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2023
- KE - Rizikové obce určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2023
- NR - Rizikové obce určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2023

• Rizikové obce určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2024

Hlavná stránka > Kvalita ovzdušia > Manažment kvality ovzdušia > Rizikové obce určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2024 [← návrat späť](#)

Rizikové obce (obce ohrozené zhoršenou kvalitou ovzdušia)
určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2024.

Rizikové obce boli určené [metodikou](#) Dušan Štefánik, Jana Krajčovičová: Metóda integrovaného posúdenia obcí vzhľadom na riziko nepriaznivej kvality ovzdušia, Slovenský Hydrometeorologický ústav, 2023.

Z hľadiska potrieb obcí **ku kvalite ovzdušia**:

- Projekt LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia (skrátene Populair)
- <https://www.minzp.sk/ovzdusie/o-chrana-ovzdusia/life-ip/>
- <https://www.populair.sk/sk>

Stála konferencia: Energeticky nezávislé Slovensko

Čisté Slovensko

Európska zelená dohoda

Stav životného prostredia

Zmena klímy

Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj

Zelené a obehové hospodárstvo

Voda

Ovzdušie

Ochrana ovzdušia

Právo v oblasti ochrany ovzdušia

Kvalita ovzdušia

Národné záväzky a inventarizácia emisií

Stratégia ochrany ovzdušia

Zdroje znečisťovania ovzdušia

Národný emisný informačný systém

Výpočet množstva emisií

Regulácia zápachu

Kvalita palív

Regulované výrobky (s obsahom organických rozpúšťadiel)

Poplatky za znečisťovanie ovzdušia

Odborná spôsobilosť

Monitorovanie emisií

Štúdie

LIFE IP Zlepšenie kvality ovzdušia

LIFE IP Zlepšenie kvality ovzdušia

Slovenská republika patrí k členským štátom EÚ, ktoré čelia problémom s kvalitou ovzdušia, čo má výrazne negatívny vplyv na zdravie občanov a životné prostredie. Na kvalitu ovzdušia negatívne vplyva najmä prekročovanie koncentrácií prachových častíc PM₁₀ a jemných prachových častíc PM_{2,5}, benzo(a)pyrénu, oxidu dusičitého NO₂ a prízemného ozónu. Hlavnými zdrojmi znečisťovania ovzdušia sú lokálne kúreniská so spaľovaním tuhých palív v domácnostiach, doprava, priemysel a energetika.

Projekt **LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia** (skrátene **Populair**) sa zameriava na implementáciu konkrétnych opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia a taktiež podporuje vzdelávacie, komunikačné a monitorovacie aktivity zapojených partnerov v oblasti kvality a ochrany ovzdušia a efektívne riadenie vytvorením národnej siete manažérov kvality ovzdušia.

Hlavným zámerom projektu je podpora efektívneho riadenia kvality ovzdušia s cieľom zlepšiť kvalitu ovzdušia a znížiť vystavenie obyvateľstva škodlivým vplyvom látok znečisťujúcich ovzdušie.

Konkrétne ciele projektu:

- Zlepšenie efektívneho riadenia kvality ovzdušia a implementácia Programov na zlepšenie kvality ovzdušia
- Podpora opatrení týkajúcich sa kvality ovzdušia a zvyšovanie povedomia o dôležitosti kvality ovzdušia
- Urýchlenie vykonávania opatrení na minimalizáciu negatívnych vplyvov vykurovania domácností a dopravy na kvalitu ovzdušia
- Informovanie o možnostiach výmeny tepelných zdrojov (kotlov) v domácnostiach
- Zlepšenie monitorovania a podávania správ o kvalite ovzdušia na regionálnej a miestnej úrovni

Viac o projekte: www.populair.sk

Z hľadiska potrieb obcí **k zdrojom znečisťovania ovzdušia**:

- Zdroje znečisťovania ovzdušia
 - Spaľovacie zariadenia
 - **Malé spaľovacie zariadenia**
- <https://www.minzp.sk/ovzdusi/e/ochrana-ovzdusia/zdroje-znečisťovania-ovzdusia/spalovacie-zariadenia/male-spalovacie-zariadenia/>

The screenshot shows the official website of the Ministry of Environment of the Slovak Republic. The header includes the ministry's name in both Slovak and English, along with social media links for Instagram, Facebook, and a search bar. A navigation menu at the top lists various sections like 'Main page', 'News', 'Official page', etc. The main content area is titled 'Malé spaľovacie zariadenia' (Small combustion devices) and lists several key documents and updates, including a 2024 update on solid fuel burning in households and a guide on how to burn solid fuel correctly. A sidebar on the left provides a detailed menu structure under 'Air' (Ovzdušie), including 'Air protection' (Ochrana ovzdušia) and 'Sources of air pollution' (Zdroje znečisťovania ovzdušia), with the latter further divided into 'Combustion devices' (Spalovacie zariadenia) and 'Small combustion devices' (Malé spaľovacie zariadenia).

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Instagram | Facebook | Vyhľadávanie | English

Hlavná stránka | Správy | Úradná tabuľa | Ministerstvo | Medzinárodné vzťahy | Fondy | Oblasti pôsobenia | Projekty | IEP | Kontakty

Stála konferencia: Energeticky nezávislé Slovensko
Čisté Slovensko
Európska zelená dohoda
Stav životného prostredia
Zmena klímy
Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
Zelené a obehové hospodárstvo
Voda

Ovzdušie

Ochrana ovzdušia

- Právo v oblasti ochrany ovzdušia
- Kvalita ovzdušia
- Národné záväzky a inventarizácia emisií
- Stratégia ochrany ovzdušia

Zdroje znečisťovania ovzdušia

Spalovacie zariadenia

- Veľké spaľovacie zariadenia
- Väčšie stredné spaľovacie zariadenia
- Malé spaľovacie zariadenia**

Malé spaľovacie zariadenia

- Spaľovanie tuhých palív v domácnostiach (aktualizované - november 2024)
- Webstránka o správnom kúrení - <http://vykurovanie.enviroportal.sk/>
- Informácia ako správne kúriť tuhým palivom (informácia pre laickú verejnosť) (10.04.2015, pdf 183 kB)
- Otvorený list predstaviteľom samospráv a občanom

Z hľadiska potrieb obcí **k zdrojom znečisťovania ovzdušia**:

- Zdroje znečisťovania ovzdušia

- **Malé zdroje**

➤ <https://www.minzp.sk/ovzdusie/ochrana-ovzdusie/zdroje-znečisťovania-ovzdusie/male-zdroje/>

**MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

 Instagram |
  Facebook |
  Vyhľadávanie |
  English

[Hlavná stránka](#) |
 [Správy](#) |
 [Úradná tabuľa](#) |
 [Ministerstvo](#) |
 [Medzinárodné vzťahy](#) |
 [Fondy](#) |
 [Oblasti pôsobenia](#) |
 [Projekty](#) |
 [IEP](#) |
 [Kontakty](#)

Stála konferencia: Energeticky nezávislé Slovensko

Čisté Slovensko

Európska zelená dohoda

Stav životného prostredia

Zmena klímy

Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj

Zelené a obehové hospodárstvo

Voda

Ovzdušie

Ochrana ovzdušia

Právo v oblasti ochrany ovzdušia

Kvalita ovzdušia

Národné záväzky a inventarizácia emisií

Stratégia ochrany ovzdušia

Zdroje znečisťovania ovzdušia

Spaľovacie zariadenia

Spaľovne odpadu a zariadenia na spoluspaľovanie odpadu

Technologické zariadenia

Skladovanie, plnenie a preprava benzínu

Zariadenia používajúce organické rozpúšťadlá

Požiadavky na rozptyl emisií

Malé zdroje

Spaľovanie tuhých palív v domácnostiach

Malé zdroje

- Príručka pre obce a mestá v oblasti ochrany ovzdušia k zákonu č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých predpisov (17.07.2023, pdf 980 kB) - Účelom tejto príručky je vytvorenie prehľadu právnej úpravy týkajúcej sa najmä právomoci obcí vo veci preneseného výkonu štátnej správy malých zdrojov a vybraných osobitných činností podľa zákona
- Sériu 4 online seminárov pre zástupcov samospráv (pre mestá a obce) s rôznym zameraním a riešenou problematikou. Na uvedených linkoch sú dostupné na stiahnutie prezentácie ako aj nahrávka seminára zverejnená na youtube

1. [Právna úprava v oblasti ochrany ovzdušia. Poplatky za znečisťovanie ovzdušia](#)
2. [Povoľovanie malých zdrojov znečisťovania ovzdušia a umiestňovanie stacionárnych zdrojov](#)
3. [Povinnosti prevádzkovateľov malých zdrojov znečisťovania ovzdušia a prevádzkovateľov vybraných osobitných činností. Štátny dozor a riešenie podnetov v pôsobnosti obce](#)
4. [Riadenie kvality ovzdušia](#)

- [Spaľovanie tuhých palív v domácnostiach \(aktualizované, november 2024\)](#)

Z hľadiska potrieb obcí **k zdrojom znečisťovania ovzdušia**:

- Zdroje znečisťovania ovzdušia
 - Malé zdroje
 - **Spaľovanie tuhých palív v domácnostiach**
- <https://www.minzp.sk/ovzdusie/ochrana-ovzdusia/zdroje-znečisťovania-ovzdusia/male-zdroje/spalovanie-tuchych-paliv-domacnostiach/>

Stála konferencia: Energeticky nezávislé Slovensko

Čisté Slovensko

Európska zelená dohoda

Stav životného prostredia

Zmena klímy

Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj

Zelené a obehové hospodárstvo

Voda

Ovzdušie

Ochrana ovzdušia

Právo v oblasti ochrany ovzdušia

Kvalita ovzdušia

Národné záväzky a inventarizácia emisií

Stratégia ochrany ovzdušia

Zdroje znečisťovania ovzdušia

Spaľovacie zariadenia

Spaľovne odpadu a zariadenia na spoluspaľovanie odpadu

Technologické zariadenia

Skladovanie, plnenie a preprava benzínu

Zariadenia používajúce organické rozpúšťadlá

Požiadavky na rozptyl emisií

Malé zdroje

Spaľovanie tuhých palív v domácnostiach

Spaľovanie tuhých palív v domácnostiach

Problematika vykurovania domácností aj vzhľadom na rastúce ceny energií a ich sociálne dopady predstavuje jednu z najväčších výziev pri riešení zlepšovania kvality ovzdušia v Slovenskej republike. Kvalita ovzdušia sa aj v dôsledku sprísňujúcej sa regulácie priemyslu pomaly zlepšuje, avšak problémom naďalej zostáva znečistenie ovzdušia spôsobené emisiami z vykurovania domácností. V tejto súvislosti má Slovenská republika dlhodobé problémy s prekračovaním limitných hodnôt pre prachové častice (PM₁₀, PM_{2,5}) a cieľových hodnôt benzo(a)pyrénu, ku ktorým dochádza predovšetkým počas zimného vykurovacieho obdobia.

V dôsledku viacročného prekročovania limitnej hodnoty pre PM₁₀ v ovzduší, Súdny dvor Európskej Únie rozhodol vo februári 2023 v rozsudku voči Slovenskej republike o porušení ustanovení Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe za systematické a pretrvávajúce prekročovanie limitných hodnôt kvality ovzdušia a neprijatie dostatočných opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia v čo najkratšom čase.

Počas zimy vznikajú často problémy s kvalitou ovzdušia najmä vo vidieckych oblastiach, dokonca aj v oblastiach, ktoré sa inak vyznačujú mimoriadne dobrou kvalitou ovzdušia. Členitá orografia krajiny a časté teplotné inverzie v údoliach v zimnom období bránia rozptylu emisií z nízkych komínov rodinných domov. Emisie z vykurovania sa kumulujú a zapríčiňujú zvýšené koncentrácie znečisťujúcich látok v ovzduší, čo vedie až k lokálnym smogovým situáciám viditeľným aj voľným okom. Dôsledkom používania nevhodných palív, starých kotlov a nesprávnych praktík pri vykurovaní sú z dlhodobého hľadiska postihnutí samotní obyvatelia obce, najmä z pohľadu zdravia. Povinnosťou obcí podľa § 4 ods. 3 písm. h) a písm. n) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, je utvárať a chrániť zdravé podmienky, zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chrániť životné prostredie, ako aj zabezpečovať verejný poriadok v obci. Bez aktívnej spolupráce samospráv pri riešení tohto problému je obtiažne zlepšiť kvalitu ovzdušia v obciach.

Viac informácií:

- Rozsudok súdneho dvora z 9. februára 2023:
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sk/TXT/?uri=CELEX:62021CJ0342>
- <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=270338&pageIndex=0&doclang=sk&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=8684495>

Emisie z vykurovania a vplyv na zdravie

Emisie zo spaľovania najmä nekvalitného paliva alebo odpadu v malých spaľovacích zariadeniach určených na vykurovanie domácností majú negatívny vplyv na zdravie ľudí. Problémom sú predovšetkým jemné prachové častice PM a benzo(a)pyrén. Sú príčinou mnohých, najmä respiračných ochorení, chronického zápalu priedušiek, chronickej obštrukčnej choroby pľúc, ale aj kardiovaskulárnych ochorení a rakoviny. Všeobecne majú negatívny vplyv na dĺžku života ľudí. Najohrozenejšími skupinami sú deti a starí ľudia. Emisie z vykurovania domácností tuhým palivom sú dominantným zdrojom emisií, kde celkové ročné emisie pre - PM_{2,5} každoročne predstavujú až 80 % celkových emisií PM_{2,5}.

Z hľadiska potrieb obcí **k zdrojom znečisťovania ovzdušia**:

- **Poplatky za znečisťovanie ovzdušia**

➤ <https://www.minzp.sk/ovzdusie/ochrana-ovzdusia/poplatky-za-znečisťovanie-ovzdusia/>

**MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

 Instagram |
  Facebook |
  Vyhľadávanie |
  English

[Hlavná stránka](#) |
 [Správy](#) |
 [Úradná tabuľa](#) |
 [Ministerstvo](#) |
 [Medzinárodné vzťahy](#) |
 [Fondy](#) |
 [Oblasti pôsobenia](#) |
 [Projekty](#) |
 [IEP](#) |
 [Kontakty](#)

Stála konferencia: Energeticky nezávislé Slovensko
 Čisté Slovensko
 Európska zelená dohoda
 Stav životného prostredia
 Zmena klímy
 Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
 Zelené a obehové hospodárstvo
 Voda
Ovzdušie
Ochrana ovzdušia
 Právo v oblasti ochrany ovzdušia
 Kvalita ovzdušia
 Národné záväzky a inventarizácia emisií
 Stratégia ochrany ovzdušia
 Zdroje znečisťovania ovzdušia
 Národný emisný informačný systém
 Výpočet množstva emisií
 Regulácia zápachu
 Kvalita palív
 Regulované výrobky (s obsahom organických rozpúšťadiel)
Poplatky za znečisťovanie ovzdušia

Poplatky za znečisťovanie ovzdušia

- [Príručka k zákonu č. 190/2023 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia](#) (pdf 1,74 MB) - **verzia 1.4, aktualizované 12.03.2024**

Zákon č. 190/2023 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia bol prijatý ako ekonomický nástroj na obmedzovanie emisií do ovzdušia. Poplatok platia právnické osoby a fyzické osoby - podnikatelia, ktoré prevádzkujú veľké zdroje znečisťovania ovzdušia, stredné zdroje znečisťovania ovzdušia a v prípade malých zdrojov znečisťovania ovzdušia, len ak obec vydá všeobecné záväzné nariadenie.

Prevádzkovateľ veľkého zdroja a stredného zdroja znečisťovania ovzdušia má povinnosť oznámiť správnomu orgánu každoročne v určenom termíne množstvo emisií vypustených za uplynulý rok a vypočítaný poplatok za znečisťovanie ovzdušia. Pre prevádzkovateľa veľkého zdroja a prevádzkovateľa stredného zdroja je príslušným správnym orgánom na vydanie rozhodnutia okresný úrad. Poplatok za znečisťovanie ovzdušia pre veľké zdroje a stredné zdroje sa vypočíta na základe vypusteného množstva znečisťujúcej látky. Poplatky sa znásobujú, ak prevádzkovateľ uplatňuje odchýlnu hodnotu od emisného limitu. Poplatok sa neplatí, ak výška ročného poplatku za emisie v príslušnom roku je menej ako 500 eur.

Pre prevádzkovateľa malého zdroja je príslušným správnym orgánom obec. Obec môže všeobecným záväzným nariadením oslobodiť určitých prevádzkovateľov (štátny orgán, obec, vyšší územný celok, rozpočtovú organizáciu alebo o inú právnickú osobu zriadenú alebo založenú na verejnoprospešné alebo charitatívne účely) od poplatkovej povinnosti. Poplatok za malé zdroje sa vypočíta na základe oznámeného množstva spáleného paliva alebo na základe spotreby organických rozpúšťadiel. Poplatok sa neplatí, ak výška ročného poplatku za emisie je menej ako 100 eur.

Poplatok sa určuje rozhodnutím správneho orgánu do 31. mája kalendárneho roku.

Príjemcom poplatkov za znečisťovanie ovzdušia za veľké zdroje a stredné zdroje je Environmentálny fond. Príjemcom poplatkov za malé zdroje je príslušná obec.

Z hľadiska potrieb obcí:

- **Dokumenty - Informácie a príručky ochrany ovzdušia**

➤ <https://www.minzp.sk/ovzdusie/ochrana-ovzdusia/dokumenty/>

- ☐ Agenda malých zdrojov a právomoci obcí
- ☐ Povoľovanie zdrojov
- ☐ Poplatky za znečisťovanie ovzdušia (pre OÚ a obce)
- ☐ Informácia o povoľovaní stacionárnych zdrojov a vydávaní súhlasov
- ☐ Správne poplatky v oblasti ochrany ovzdušia podľa zákona č. 146/2023 Z. z.
- ☐ Riadenie kvality ovzdušia

Aktualizácia dokumentov

**MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

 Instagram |
  Facebook |
  Vyhľadávanie |
  English

[Hlavná stránka](#) |
 [Správy](#) |
 [Úradná tabuľa](#) |
 [Ministerstvo](#) |
 [Medzinárodné vzťahy](#) |
 [Fondy](#) |
 [Oblasti pôsobenia](#) |
 [Projekty](#) |
 [IEP](#) |
 [Kontakty](#)

Stála konferencia: Energeticky nezávislé Slovensko

Čisté Slovensko

Európska zelená dohoda

Stav životného prostredia

Zmena klímy

Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj

Zelené a obehové hospodárstvo

Voda

Ovzdušie

Ochrana ovzdušia

Právo v oblasti ochrany ovzdušia

Kvalita ovzdušia

Národné záväzky a inventarizácia emisií

Stratégia ochrany ovzdušia

Zdroje znečisťovania ovzdušia

Národný emisný informačný systém

Výpočet množstva emisií

Regulácia zápachu

Kvalita palív

Regulované výrobky (s obsahom organických rozpúšťadiel)

Poplatky za znečisťovanie ovzdušia

Odborná spôsobilosť

Monitorovanie emisií

Štúdie

LIFE IP Zlepšenie kvality ovzdušia

Linky

Aktuálne otázky ochrany ovzdušia

Dokumenty

Infografika a osвета

Informácie a príručky ochrany ovzdušia

Agenda veľkých zdrojov a stredných zdrojov

- [Prípustná miera znečisťovania ovzdušia - príručka](#)
- [Informácia o väčších stredných spaľovacích zariadeniach \(pdf, 1,47 MB\)](#)
- [Informácia k zariadeniam so spaľovacím motorom, vrátane vrtných súprav \(júl 2024, pdf, 1,42 MB\)](#)

Agenda malých zdrojov a právomoci obcí

- [Príručka pre obce a mestá v oblasti ochrany ovzdušia \(verzia 1, júl 2023, pdf, 1,03 MB\)](#)
- [Spaľovanie tuhých palív v domácnostiach \(aktualizované - september 2024\)](#)

Povoľovanie zdrojov

- [Informácia o povoľovaní stacionárnych zdrojov a vydávaní súhlasov \(verzia 2, jún 2024, pdf, 1,64 MB\) - nové 28.06.2024](#)

Poplatky za znečisťovanie ovzdušia (pre OÚ a obce)

- [Príručka o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia \(verzia 1.4, marec 2024, pdf, 1,74 MB\)](#)

Správne poplatky v oblasti ochrany ovzdušia podľa zákona č. 146/2023 Z. z.

- [Správne poplatky v oblasti ochrany ovzdušia podľa zákona č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých zákonov - od 1.4.2024 \(aktualizované - august 2024, pdf, 424 kB\)](#)

Riadenie kvality ovzdušia

- [Príručka o kvalite ovzdušia](#)
- [Metodický pokyn k riadeniu kvality ovzdušia spolu s prílohami ako napr. Príklady dobrej praxe, Zriadenie NEZ, Vplyvy znečistenia ovzdušia na zdravie...](#)

Technické príručky

- [Techniky znižovania emisií do ovzdušia](#)
- [Energetika](#)
- [Výroba a spracovanie kovov](#)
- [Výroba a spracovanie nerastných surovín](#)
- [Výroba palív](#)
- [Nakladanie s odpadmi](#)
- [Zariadenia používajúce organické rozpúšťadlá](#)
- [Štúdia o referenčných technikách zodpovedajúcich BAT pre zariadenia používajúce organické rozpúšťadlá a nespádajúce pod IP](#)

Poľnohospodárstvo

- [Kódex správnej poľnohospodárskej praxe \(pdf, 1,9 MB\)](#)

Kvalita palív

- [Informácia k právnej úprave pre palivá vyrobené z odpadov \(pdf, 1,05 MB\)](#)

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Evidencia malých zdrojov znečisťovania ovzdušia

Sekcia zmeny klímy a ochrany ovzdušia
Odbor globálnej ochrany ovzdušia,
zmeny klímy a adaptácie

Evidencia MZZO

- Vyplýva z ustanovenia [§ 46 ods. 2 písm. d\)](#) zákona, ktoré nadobúda účinnosť 1.1.2025:

(2) Obec pri prenesenom výkone štátnej správy ochrany ovzdušia vo veciach malých zdrojov a vybraných osobitných činností

d) „vedie evidenciu údajov o malých zdrojoch vrátane malých spaľovacích zariadení a vybraných osobitných činnostiach a ich prevádzkovateľoch na svojom území v rozsahu ustanovenom vykonávacím predpisom podľa § 62 písm. h) a spravuje evidenciu kontrol malých spaľovacích zariadení na tuhé palivo a kvapalné palivo na základe podnetu podľa § 51 od 1. januára 2025,“

- Samotné vedenie evidencie MZ obcou vyplývalo nepriamo už z predchádzajúcej právnej úpravy - zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší a to najmä z hľadiska potreby
 - prehľadu povolených a prevádzkovaných malých zdrojov na území obce,
 - uplatňovania jednotlivých kompetencií pre dané zdroje (v prípade dozoru, podnetov a pod.) a
 - určovania poplatkov za znečisťovanie ovzdušia.
- Údaje však boli evidované v rôznej štruktúre a kvalite, resp. nebol žiaden prehľad o MZ na území obce.
- Zákonom sa legislatívne podporilo vedenie evidencie malých zdrojov a to najmä z dôvodov
 - jednotnej štruktúry evidovaných údajov pre všetky obce SR,
 - poskytnutia nástroja pre potreby obcí a iné orgány, modelovanie kvality ovzdušia,
 - získanie prehľadu o počte a druhoch MZ v danom sledovanom území (obec, okres, kraj, štát).

Evidencia MZZO - údaje

- Podľa § 2 ods. 3 vyhlášky MŽP SR č. 254/2023 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ochrane ovzdušia „*Evidencia o malom zdroji podľa § 35 ods. 1 písm. k) a ods. 2 zákona obsahuje údaje uvedené v prílohe č. 1 v primeranom rozsahu.*“
- Možnosť editácie údajov, validácia údajov, povinné údaje.
- Formát evidovaných **stálych** údajov vychádza zo skúseností NEIS v nasledovnej hierarchii:
 - **Prevádzkovateľ** – PO, FO-P, FO (identifikačné údaje)
 - **Stacionárny zdroj** – názov, adresa, kategorizácia, typ objektu
 - **Zariadenie stacionárneho zdroja** – typ zariadenia (malé spaľovacie zariadenie s menovitým tepelným príkonom do 0,3 MW, zariadenie používajúce organické rozpúšťadlá, čerpacia stanica benzínu, technologické zariadenie)
 - **Spaľovacia jednotka** – názov, príkon, typ spaľovacej jednotky (číselníky pre MSZ a TZ)
 - **Palivo** – typ paliva (drevo kusové, čierne uhlie, brikety, zemný plyn a pod.)

Evidencia je vo vývoji !!!

Ďakujeme za pozornosť.

Sekcia zmeny klímy a ochrany ovzdušia
Odbor globálnej ochrany ovzdušia,
zmeny klímy a adaptácie
ovzdusie@enviro.gov.sk